

Poruke koje krase i plaÅje

24/01/2009 22:46 by BanjaLukauSrcu

Grafite, iscrte po zgradama i zidovima u gradu, jedni graÄ'ani smatraju.....

Grafite, iscrte po zgradama i zidovima u gradu, jedni graÄ'ani smatraju vandalskim Ä•inom, a drugi umjetnoÅjÄ•tu. MeÄ'u grafitima evidentno je mnoÅjtvo nacionalistiÄ•kih znakova, satanistiÄ•kih poruka i simbola. Tako se na zgradi u banjaluÄ•kom naselju Lazarevo moÅ¾e vidjeti natpis u kome se najavljuje propast civilizacije i ispisana imena Ä•etiri jahaÄ•a apokalipse. Mnoge stanare ovakve poruke plaÅje i Ä•esto ih komentariÅju kao "djela sektaÅja" i samo odmahnu rukom. "Ne znam ko je to napisao na fasadi i, iskreno, ne Ä•elim da znam. Taj natpis sam primijetila jednog jutra kada sam iÅla na posao i u poÄ•etku nisam znala Å•ta ta imena znaÄ•e, pa sam provjerila. Bila sam Å•okirana kad sam shvatila da je nacrtani znak simbol anarhizma, a da su ispod imena Ä•etiri jahaÄ•a apokalipse", kaÅ¾e jedna stanarka zgrade u Lazarevu. Predmet interesovanja danaÅnjih grafiti-umjetnika su uglavnom ljudska prava, socijalne teme, politiÄ•ka deÅ•avanja, a najviÅje siromaÅjtvo. O tome svjedoÄ•e grafiti: "Ne kradи! DrÅ¾ava mrzi konkureniju" i "Mi ne krademo od bogatih, veÄ‡ samo vraÄ•amo oteto". BanjaluÄ•ki slikar Mihajlo Rakita kaÅ¾e da se kod nas preteÅ•no radi o pisanim porukama, te da se samo ponegdje mogu uoÄ•iti crteÅ•i koji daleko viÅje naginju ka pravim grafitima, kao Å•to su oni u inostranstvu. "Ä•esto, kada putujem po svijetu i uoÄ•im odreÄ•ene grafite, zaista se oduÅ•evim njihovim naÄ•inom izvedbe. Grafit treba da sadrÅ¾e odreÄ•enu dozu likovnosti da bi se svrstali u jedan vid umjetnosti. Kada kaÅ¾em odreÄ•enu dozu likovnosti, ne smatram da autor grafta mora ispunjavati neka slikarska pravila, veÄ‡ prvo gledam naÄ•in izvedbe rada", kazao je Rakita i dodao da u svijetu imaju takmiÄ•enja na kojim se biraju najbolji grafiti i nagraÄ•uju autori. Prema nekim nepisanim pravilima, kaÅ¾u oni koji se bave ovim "poslom", svaki grafit treba da nosi odreÄ•enu poruku, a najbolji grafiter je onaj koji bojom i zamrÅjenim oblicima uspije Å•to bolje sakriti svoju poruku, a da natpis ipak ostane Ä•itak. U Komunalnoj policiji saznajemo da se svake godine planiraju sredstva za uklanjanje grafta po gradu koji se briÅju posebnom opremom. Prioriteti su uuvredljivi natpisi i grafiti, dok su Ä•esta pojava na zidovima i kukasti krstovi. NeÄ•eljko RaduloviÄ‡, pomoÄ•nik naÄ•elnika Komunalne policije, je rekao da gradske vlasti za sada nisu predvidjele nikakve posebne povrÅjine za crtanje grafta. "Kazne za crtanje grafta na povrÅjinama koje za to nisu namijenjene su od 100 do 1.000 KM, ali do sada nismo uhvatili nikog na licu mjesata jer se uglavnom crti po noÄ•ti. Ako se nekom dokaÅ¾e krivica taj mora platiti kaznu po rjeÅjenju i vratiti uniÅtenu povrÅjinu u prvobitno stanje. Neki predstavnici zajednica etaÅ•nih vlasnika imaju dogovore se navijaÄ•kom grupom 'LeÅjinari' da imÂ nacrtaju neke grafiti kako bi uljepÅjali svoje zgrade i te grafiti ne diramo jer oni, na neki naÄ•in, obogaÄ•uju grad", kazao je RaduloviÄ‡. Na Gradskom stadionu u Banjaluci nalazi se grafit koji je dugaÄ•ak viÅje od 115 metara i prema rijeÄ•ima njegovih tvoraca, on je jedan od najveÄ•ih naÂ Balkanu. Autor ovog grafta je navijaÄ•ka grupe "LeÅjinari" koja decenijama podrÅ•ava banjaluÄ•ki Fudbalski klub Borac. "Okupili smo se i rijeÅjili da na neiskoriÅtenom unutraÅinjem zidu ispod istoÄ•ne tribine nacrtamo jedan grafit koji Ä•e se po veliÄ•ini razlikovati od raznih amaterskih natpisa po gradu. Radili smo sedam dana u smjenama. Oko 25 naÅnih Ä•lanova je uÄ•estovalo u ovom projektu, a sve troÅkove smo sami platili", kazao je jedan od Ä•lanova "LeÅjinara" i napomenuo da zbog sve veÄ•ih cijena boja za beton, ni njima viÅje nije lako da crtaju grafiti koji krase sva banjaluÄ•ka naselja od kojih su neki prava umjetniÄ•ka djela. Za crtanje grafta potrebna je posebna vrsta boje za beton koja se brzo suÅji, a Sekcija za grafiti kod "LeÅjinara" broji sedam stalnih Ä•lanova koji uvijek prije izlaska na teren naprave skicu grafta. "Crtamo jer to volimo i na taj naÄ•in pokazujemo naÅju privrÅgenost gradu, a najviÅje naÅjih crteÅ•a se nalazi u Boriku. Do sada nismo imali problema sa Komunalnom policijom i nije nam se deÅavalо da neko prekreÄ•i naÅje radove. MoÅ¾da je to zbog toga Å•to poklanjamo dosta paÅ•ne svojim djelima i uvijek istiÄ•emo neku umjetniÄ•ku liniju", istiÄ•e Ä•lan "LeÅjinara" i dodaje da su jednom prilikom na prijedorskoj petli crtali dva dana Ä•etiri grafita koji su bila veliÄ•ine devet metara kvadratnih. Zbog toga Å•to se njihovi radovi smatraju umjetniÄ•kim djelima, "LeÅjinari" bez ikakve bojazni mogu stvarati po gradu, dok se drugi "stvarajuÄ•i" skrivaju u noÄ•ti. Stav u noÄ•ti Sociolog Ivan Å ijakoviÄ‡ istiÄ•e da su grafiti jedna vrsta poruke gdje ljudi koriste okrilje noÄ•ti kako bi iznijeli svoj stav. "To jeste jedna vrsta urbane umjetnosti i mnogi gradovi je podrÅ•avaju kao alternativu nekim radikalnim strujama koje na ovaj naÄ•in Å•ele da ispolje svoju energiju" kaÅ¾e Å ijakoviÄ‡. MaÅ•toviti natpisi KratkoÅ•a i jasnoÅ•a poruke, ponekad dvomislenost i na kraju duhovitost su najvaÅ•nije i najprepoznatljivije odlike grafta. "Bolje biti malo lud, nego malo pametan", "Luda sam Å•to sam glupa, pa

BLUSRCU.BA - Stranica za sve banjalucane sirom svijeta!

<http://blusrcu.ba>

---

uvijek ispadnem blesava", "Ko lađe taj i krade, ko krade taj ima, ko ima budi mu prijatelj" su neki od zanimljivijih grafita i natpisa koji se mogu vidjeti na zidovima zgrada, na pasarelama i drugim lokacijama gdje ima mnogo prolaznika. Autor: Aleksandar Stijaković, Sofija Grmuča

Izvor vijesti: Nezavisne